

อภิธานศัพท์ (Glossary)
จากหนังสือชื่อกระบวนการออกแบบการสอน
(The Instructional Design Process)
ของ เคมพ์ (Kemp, 1985)

Affective learning	: การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และความซาบซึ้ง
Andragogy	: สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งจัดให้กับผู้สูงอายุ
Behaviorism	: ทฤษฎีการเรียนรู้ กล่าวถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าร่วมในกิจกรรม ผลย้อนกลับจากการปฏิบัติ และแนวทางสู่ความสำเร็จ
Client	: ผู้เรียนรู้หรือผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะวิชาขณะทำงานร่วมกับผู้ออกแบบการสอน
Cognitive learning	: การเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญา เป็นขบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนทางด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถในการนำความรู้จากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปใช้
Cognitive strategies	: ยุทธวิธีทางสติปัญญาขั้นสูงสุดของผู้เรียน ที่สามารถแก้ปัญหาอธิบายถึงสถานการณ์ บอกถึงสาเหตุ และทำนายผลที่จะเกิดตามมา (จากแนวคิดของ Gagné)
Competency-based instruction	: การเตรียมการสอนและการประเมินผลการสอนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่จุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้สำหรับวิชา หรืองานนั้น ๆ
Concept	: ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วัตถุ หรือเหตุการณ์
Criterion-referenced instruction	: ความหมายคล้ายกับ competency based instruction
Developmental costs	: ค่าใช้ด้านบริการ แหล่งวิทยาการ และบุคลากรที่จำเป็นต่อแผนงานและการพัฒนาโปรแกรมการสอนโปรแกรมหนึ่ง ๆ
Domains of learning	: การแบ่งลักษณะของการเรียนรู้ คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
Efficiency	: เป็นการประเมินจำนวนเวลาของผู้เรียน การบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในโปรแกรมการสอนหนึ่ง แล้วพิจารณาว่าจำนวนเหล่านี้พอเหมาะ หรือมากเกินไปหรือไม่

Effectiveness	:	การวัดประสิทธิผลของผู้เรียน ว่ามีความสำเร็จในการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือแต่ละหลักสูตรหนึ่ง ๆ
Enabling objective	:	จุดประสงค์รองหรือจุดประสงค์เสริมที่จะช่วยให้จุดประสงค์หลักบรรลุเป้าหมาย (จุดประสงค์นำทาง)
Evaluator	:	ผู้ประเมินผล มีหน้าที่ช่วยเหลือครูในด้านการออกแบบทดสอบ ผู้เรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน รวมทั้งวิเคราะห์ผล
Feedback	:	การที่ผู้เรียนสามารถตอบคำถามหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อความก้าวหน้าในการเรียน
Flow chart	:	แผนภูมิภาพแสดงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานตามลำดับ
Formative evaluation	:	การทดสอบโปรแกรมการสอนชุดใหม่ เพื่อส่มดูผู้เรียนในระหว่างที่อยู่ในช่วงของการพัฒนา และนำผลที่ได้จากการทดสอบนั้นมาพัฒนาโปรแกรมให้ดีขึ้น หรือเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า
Front – end analysis	:	ให้ดู Learning needs assessment
General purpose	:	จุดประสงค์ทั่วๆ ไป กล่าวไว้อย่างกว้างๆ ถึงสิ่งที่จะสอนตามหัวข้อหรืองานที่ตั้งไว้
Goal statement	:	เป้าหมายที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ ถึงสิ่งที่ควรเกิดขึ้นในหลักสูตรการสอน หรือโปรแกรมการอบรม
Individualized learning	:	การจัดให้ผู้เรียนตามจุดประสงค์หรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะนิสัย ความพร้อม ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเอง
Instructional cost index	:	การคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียนหรือเข้าฝึกอบรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และนำผลจากการคำนวณอธิบายสัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายในด้านการพัฒนาและค่าใช้จ่ายเต็มในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ
Instructional design process	:	การวางแผนระบบการสอนที่เน้นปัจจัยเกี่ยวข้อง 10 อย่าง
Instructional designer	:	ผู้ออกแบบการสอน มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานและประสานงานกับขบวนการออกแบบระบบ
Instructional development	:	การจัดดำเนินงานวางแผน พัฒนา เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการสอนหรือการอบรม
Instructional systems	:	ระบบการสอน กล่าวถึงความคิดในการออกแบบการสอน

Instructional technology	: เทคโนโลยีการสอนประกอบด้วย 1) แหล่งวิทยาการ เช่น เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการสอน 2) ขบวนการวางแผนการสอนตามวิธีระบบ
Intellectual skills	: ทักษะทางด้านสติปัญญาคือ การเรียนรู้ที่มีการจัดระบบ และวางโครงสร้างข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความคิด หลักการ ข้อปฏิบัติ และกฎ (จากความคิดของ Gagné)
Interaction learning	: การเรียนแบบปะทะสัมพันธ์ ซึ่งมีผู้เรียนร่วมกับครูหรือไม่มีครูก็ได้ ทำงานร่วมกันในกิจกรรมกลุ่ม อาจทำงานร่วมกันในโครงการหนึ่ง มีการอภิปราย ถกปัญหา และรายงานผล
Job tasks	: การปฏิบัติงานหรือทักษะที่กำหนดให้เรียน ทำให้เสร็จภายในหลักสูตรหนึ่ง ๆ
Learner characteristics	: ลักษณะนิสัยของผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในระหว่างการออกแบบ
Learning needs assessment or analysis	: ขบวนการรวบรวมข้อมูลก่อนที่จะลงความเห็นว่ามีความจำเป็นต้องเข้าหรือต้องเสริมเข้าไปสำหรับการสอนหรืออบรม
Learning objective	: จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดให้ผู้เรียนเรียนหรือบรรลุผล การเรียนในวิชาที่เรียนหรืองานที่ให้ทำงานใดงานหนึ่ง
Learning styles	: วิธีการเรียนต่างๆ ที่ผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งจะมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวิธีการของผู้เรียนแต่ละคน
Learning systems design	: การออกแบบระบบการเรียนรู้
Mastery learning	: ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนคนหนึ่ง ๆ ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ถึงระดับที่จำเป็นตามที่จุดประสงค์ต้องการ
Module	: โปรแกรมการเรียนสำเร็จรูป มีเนื้อหาวิชาเดียวหรือหนึ่งหน่วย การเรียนในหลักสูตรหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนด้วยตัวเอง
Nonconventional learners	: ผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากผู้เรียนปกติ รวมทั้งชนกลุ่มคนพิการ และผู้สูงอายุ
Norm - referenced testing	: การทดสอบแบบอิงเกณฑ์มาตรฐาน ประเมินผลการเรียน จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบของนักเรียนแต่ละคนกับคะแนนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน
Objective - type tests	: การทดสอบแบบปรนัย มีข้อเลือกหลายข้อให้ผู้เรียนเลือกตอบ เฉพาะข้อที่ถูกเพียงข้อเดียว การตัดสินคะแนนจะดูเฉพาะข้อที่ถูกเท่านั้น

Operant conditioning	:	เงื่อนไขของการปฏิบัติ เป็นผลจากการนำจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม รวมถึงการใช้กิจกรรมของผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม ผลย้อนกลับ และการเสริมแรง
Operational costs	:	ค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับโปรแกรมการสอนหนึ่ง เช่น ค่าบริการ แหล่งวิทยากร และค่าบุคลากร
Performance-based instruction	:	ดู competency – based instruction
Performance – technology	:	เทคโนโลยีทางการปฏิบัติให้ข้อคิดด้านการออกแบบการสอน
Planning board	:	แผ่นกระดานมีไว้สำหรับเสียบบัตรคำ ซึ่งแสดงขั้นตอนหรือองค์ประกอบของการวางแผนที่สมบูรณ์ และความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งตรวจสอบแล้ว
Posttest	:	การทดสอบขั้นสุดท้ายเมื่อจบหลักสูตรหรือโปรแกรมอบรมหนึ่งๆ ตรงข้ามกับ Pretest
Prerequisite test	:	ส่วนหนึ่งของการทดสอบก่อนเรียน มีจุดประสงค์เพื่อวัดความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาหรือทักษะความพร้อมที่ผู้เรียนมีก่อนเริ่มเรียน
Presentation teaching method	:	วิธีการสอนชั้นนำเสนอบทเรียน ผู้สอนจะเป็นฝ่ายบรรยายเนื้อหาวิชาให้กับกลุ่มของผู้เรียน มักใช้ในชั้นเรียนแบบบรรยาย
Pretest	:	การทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนต่อวิชาที่จะเรียน หรืองานที่จะให้ทำ
Principle	:	หลักการหรือกฎที่ได้จากการสรุปความคิดรวบยอดกลุ่มหนึ่งๆ
Psychomotor learning	:	ทักษะพิสัยดูความสำเร็จของผู้เรียนจากการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับการใช้กล้ามเนื้อในการเคลื่อนไหว
Reinforcement	:	การเสริมแรง เมื่อผู้เรียนได้รับผลสำเร็จจากการเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก็ควรจะได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ ต่อไปเรื่อยๆ
Reliability	:	ข้อทดสอบที่เชื่อถือได้ ให้ผลการวัดเป็นมาตรฐาน เมื่อนำไปวัดกับผู้เรียนกลุ่มที่เทียบเคียงกันได้
Self – paced learning	:	โปรแกรมการเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยความเร็วและความสะดวกสบายของตัวเอง
Subject matter expert (SME)	:	ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาที่จะนำมาออกแบบการสอน

Summative evaluation	:	การประเมินผลขั้นตอนสุดท้าย เพื่อดูผลสรุปหรือผลลัพธ์จากการใช้โปรแกรมการสอนเมื่อจบหลักสูตรหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสรุป
Support services	:	ปัจจัยเกี่ยวข้องต่างๆ ที่นำมาพิจารณาเพื่อช่วยส่งเสริมให้การนำโปรแกรมการสอนชุดใหม่มาใช้ได้อย่างได้ผล เช่น เงินทุน เครื่องอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และวัสดุต่างๆ
Supporting objective	:	ดู enabling objective
Systems approach	:	วิธีระบบ คือแผนงานที่กล่าวโดยสรุปสำหรับการแก้ปัญหา มุ่งให้ความสนใจในปัจจัยที่จำเป็นทั้งหมด
Task analysis	:	การเขียนองค์ประกอบของงานที่ต่อเนื่อง หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องปกติจะอยู่ในแผนภูมิภาพ
Taxonomies of learning	:	การแบ่งลำดับความต่อเนื่องของความก้าวหน้าในการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย
Technology of instruction	:	ดู instructional technology
Terminal objective	:	จุดประสงค์หลัก กล่าวถึงผลลัพธ์สุดท้ายสำหรับการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง (จุดประสงค์ปลายทาง)
Topics	:	หัวข้อเรื่องหรือวิชาต่างๆ ที่กำหนดเฉพาะในหนึ่งหลักสูตร หรือในโปรแกรมการสอนชุดหนึ่งๆ
Validity	:	ความเที่ยงตรงในการวัด โดยดูความสัมพันธ์โดยตรงของข้อทดสอบ และจุดประสงค์การเรียนรู้
Verbal information	:	การเรียนรู้ระดับต่ำสุด ที่เน้นเฉพาะความจำและการจดจำข้อเท็จจริงต่างๆ (แนวคิดของ Gagné)